

30 квітня 2025 | № 8
(1598)

НОВИНИ ЧАЕС

Офіційне видання
ДСП «Чорнобильська АЕС»

39-ті роковини

*Чорнобильської
катастрофи*

Ніколи знову. Ніколи? Знову...

див. стор.10

У ЦЬОМУ НОМЕРІ

стор. 3 - 8 — Актуально.
— Ніч Пам'яті в Славутичі
— Урочистості на промайданчику станції та в зоні відчуження
— Чорнобильська АЕС отримала важливе обладнання
— ЧАЕС прозвітувала про виконані роботи
— Засідання Тимчасової спеціальної комісії ВРУ на ЧАЕС

стор. 9 — Співпраця між ЧАЕС та Фондом чистого майбутнього триває

стор. 10 - 11 — Неправда, котра вбиває

ДАТИ І ПОДІЇ

22 квітня 1979 року — Через півтора року після пуску Чорнобильська АЕС виробила перші десять мільярдів кВт.год електроенергії.

26 квітня 1986 року — Аварія на четвертому енергоблоці Чорнобильської АЕС.

26 квітня 2012 року — Початок фізичних робіт з будівництва НБК.

27 квітня 1986 року — Урядова комісія з ліквідації аварії на ЧАЕС під керівництвом заступника голови ради міністрів срср Бориса Щербіни ухвалила рішення про евакуацію міста Прип'яті. Цього ж дня ухвалено рішення про тимчасове припинення будівництва енергоблоків №№ 5-6.

Вдивляючись в очі загиблих — і тих, хто загинув 39 років тому, і тих, кого забрала російська агресія, раптом усвідомлюєш, що й тих, й інших вбила брехня.

див. стор. 10

Пам'ятаймо!

Рік 2025-й. 26 квітня. 01:23:40. Славутич пам'ятає.

Урочистості з нагоди роковин Чорнобильської катастрофи

26 квітня 1986 року світ став свідком однієї з наймасштабніших техногенних катастроф — вибуху на четвертому енергоблоці Чорнобильської атомної електростанції.

У цей день на ДСП «Чорнобильська АЕС» відбулися урочистості з нагоди вшанування подвигу ліквідаторів аварії, їх мужності і самопожертви в ім'я безпеки всього світу.

У заходах з нагоди 39-ї річниці Чорнобильської катастрофи взяли участь перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Корнієнко, Міністр захисту довкілля та природних ресурсів України Світлана Гринчук, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Дмитро Лубінець, голова Держатомрегулювання Олег Коріков, народні депутати України, керівники ОВА, представники акредитованих в Україні Посольств із 16 країн світу, голова Державного агентства з управління зоною відчуження, ліквідатори, керівники та персонал ДСП «Чорнобильської АЕС» та інших підприємств зони відчуження.

дальність за дії сучасної науки та їх вплив на життя і здоров'я людей та екологічну безпеку планети.

Події 1986 року, окупація зони відчуження та ДСП ЧАЕС у 2022 році, влучання російського дрона в арку нового безпечного конфайнмента у лютому 2025 року — це події, які є загрозою безпеці не лише України, але й всього світу.

ють ЧАЕС, та рятувальники ДСНС. Їх відзначили Почесними грамотами Кабінету Міністрів України, Подяками Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України, Подяками ДАЗВ і Почесними грамотами Київської обласної військової адміністрації.

Це ті люди, які сьогодні продовжують героїчну традицію ліквідаторів, ризикуючи життям заради безпеки країни.

Вшанування пам'яті учасників ліквідації ЛНА та вояків, котрі загинули, захищаючи Україну від російських військ в лютому-березні 2022 року, відбулося на різних локаціях зони відчуження.

До пам'ятника «Тим, хто врятував світ» у місті Чорнобиль було покладено квіти. Цей монумент у 1986 році звели пожежники тодішньої військової пожежної частини ВПЧ-20.

У парку Слави міста Чорнобиль вшанували пам'ять працівників підприємств зони відчуження, поклавши квіти до «Стели пам'яті». Наразі на ній викарбувано близько 2000 прізвищ тих, хто відійшов у вічність. Таблички на стелі оновлюють кожні п'ять років.

Емоційним і сповненим болем було вшанування загиблих працівників підприємств ДАЗВ у селі Черевач, де встановлено пам'ятник воїнам, загиблим під час повномасштабного вторгнення. Наразі на підприємствах сфери управління ДАЗВ налічується 40 загиблих: 30 військовослужбовців і 10 цивільних осіб.

У своїх виступах офіційні особи уклінно подякували учасникам ліквідації аварії 1986 року та вшанували пам'ять тих, хто віддав життя у боротьбі за можливість жити далі на українській землі. Оратори підкреслили, що Чорнобильська катастрофа стала драматичним уроком для людства та суворим попередженням про відпові-

За зразкове виконання службових обов'язків, професіоналізм, вагомі трудові здобутки, а також за проявлену самовідданість, оперативність і мужність під час ліквідації наслідків удару ворожого БпЛА по Новому Безпечному Конфайнменту були нагороджені працівники підприємств сфери управління ДАЗВ, військовослужбовці частини 3041, які охороня-

Засідання тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України

26 квітня на ЧАЕС відбулося засідання Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України для підготовки питань щодо посилення соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, та щодо використання території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок аварії на ЧАЕС. В рамках робочого візиту на станцію до роботи ТСК долучився Перший віцеперер ВРУ Олександр Корнієнко.

Засідання ТСК, в якому взяли участь представники українського Парламенту, Уряду, центральних органів виконавчої влади, керівники органів місцевого самоврядування, а також представники чорнобильських організацій та територіальних громад, розпочалося з нагородження ліквідаторів та працівників ЧАЕС відзнаками Верховної Ради України.

Головам всеукраїнських організацій, які представляють і захищають інтереси постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, було вручено подяки від Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Подяки Голови ВРУ отримали й п'ятеро працівників Чорнобильської АЕС: заступник начальника електричного цеху Володимир Москалик, начальник цеху теплової автоматики та вимірювань Володимир Воробей, провідний інженер з технічного нагляду будівельного відділу Дмитро Супрун, електрослюсар з обслуговування автоматики та засобів вимірювань електростанцій цеху теплової автоматики та вимірювань Вячеслав Шубін та заступниця начальника відділу управління персоналом Лілія Андреева.

В ході наради було розглянуто низку питань, зокрема, заходи щодо вдосконалення механізму встановлення та перегляду зон, на які поділяється територія, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок аварії на ЧАЕС, та віднесення населених пунктів до відповідних зон.

Обговорили також проблемні питання ідентифікації осіб, документи яких втрачено, з метою підтвердження статусу осіб, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи. Подібна ситуація, до речі, має місце в

Іванківській громаді Вишгородського району Київської області і потребує практичного розв'язання.

«На жаль, зафіксовані випадки використання небезпечних земель для одержання сільськогосподарської та іншої продукції. Окрім того, серед проблем — справедливі виплати для постраждалих від Чорнобильської катастрофи. Водночас є випадки, коли громадяни, які не є постраждалими, реєструються в забрудненій зоні, щоб отримати відповідні виплати від держави.

Дякую всім учасникам засідання за обговорення та готовність вирішити ці проблеми», — наголосив Перший віцеперер, відзначивши доповіді урядовців щодо дослідження радіоактивно забруднених територій та питань верифікації громадян, що проживають на цих територіях.

Продуктивну дискусію на засіданні викликали також доповіді Міністерки захисту довкілля та природних ресурсів України Світлани Гринчук та народної депутатки України, членкині ТСК Ольги Василевської-Смаглюк.

«Чинне законодавство потребує змін, адже не відповідає реаліям сьогодення. Основною метою роботи нашої ТСК є напрацювання відповідних законодавчих рішень.

Є дуже багато несправедливості, але поряд із цим — багато зловживань. Тематика складна та багатовекторна, але рішення Парламенту про створення Тимчасової спеціальної комісії повертає на порядок денний питання Чорнобильської катастрофи», — зазначив голова ТСК, заступник голови

Комітету з питань зовнішньої політики та міжнародного співробітництва Арсеній Пушкарєнко.

Довідково. ТСК створено у квітні 2025 року для вирішення таких завдань:

— підготовка пропозицій щодо вдосконалення законодавства у сфері соціального захисту учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, потерпілих від Чорнобильської катастрофи, а також осіб, які проживають на територіях, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, на підставі аналізу стану дотримання вимог законодавства та результатів виконання відповідних державних програм;

— дослідження стану дотримання законодавства під час реєстрації місця проживання у населених пунктах, розташованих у зоні безумовного (обов'язкового) відселення та зоні гарантованого добровільного відселення, а також підготовка законодавчих ініціатив щодо запобігання таким порушенням;

— розроблення заходів щодо вдосконалення механізму встановлення та перегляду меж зон, на які поділяється територія, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, та віднесення населених пунктів до відповідних зон;

— розроблення заходів щодо протидії незаконному використанню радіаційно небезпечних земель, у тому числі для виробництва сільськогосподарської та іншої продукції.

За матеріалами ВРУ

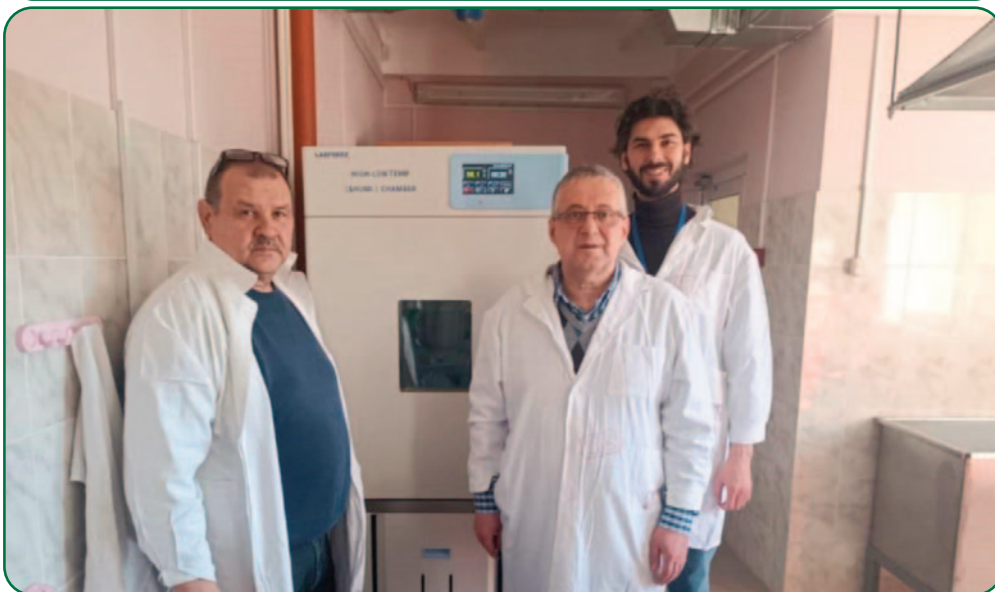
Завдяки співпраці з МАГАТЕ Чорнобильська АЕС отримала важливе обладнання

Установка, що була отримана в рамках проекту технічного співробітництва МАГАТЕ, призначена для випробувань бетонів на морозостійкість з робочою температурою -20-50°C.

Вона здатна суттєво прискорити технологічний процес виготовлення захисних залізобетонних контейнерів, які використовуються в процесі поводження із рідкими РАВ на Чорнобильській АЕС.

Прискорений метод визначення показника морозостійкості в технологічному процесі виготовлення захисних контейнерів для зберігання перероблених рідких радіоактивних відходів дозволяє скоротити час проведення випробування бетону зі ста діб до двадцяти.

Передбачений автоматичний режим керування виключає регулярне залучення персоналу, що забезпечує підвищення надійності результатів внаслідок виключення помилок, викликаних людським фактором.

Чорнобильська АЕС прозвітувала про виконані роботи

3 квітня промисловий майданчик Чорнобильської АЕС відвідала делегація французьких та українських високопосадовців. Міністерка захисту довкілля та природних ресурсів України Світлана Гринчук разом з представниками Посольства Франції в Україні оглянули важливі об'єкти ЧАЕС, а також наслідки влучання російського дрона в НБК.

12 квітня Чорнобильську АЕС та зону відчуження відвідало високе представництво: Міністерка захисту довкілля та природних ресурсів України, Секретар РНБО та Посол Королівства Іспанія в Україні.

Значна частина робочого візиту була присвячена відкриттю у Чорнобилі фотоелектричної станції, яка готова

до введення в експлуатацію та під'єднана до об'єднаної енергосистеми України.

Загалом, це 2244 монокристалічних сонячних модулів на площі 13 тис. м².

Потужність станції 762 кВт/год чистої енергії, яку буде спрямовано на часткові потреби міста Чорнобиль — об'єктів підприємства ДСП ЦСП.

високопосадовці відвідали також першу сонячну електростанцію на 1 МВт «Solar Chornobyl», що розміщена на промайданчику ЧАЕС та введена в експлуатацію у 2018 році.

Крім того, представники влади оглянули місце влучання російського БПЛА в Арку НБК, ознайомилися з ходом робіт з ліквідації наслідків ворожої атаки, оглянули інші об'єкти станції та провели робочу нараду.

Нагадаємо, що наразі Україна за участю Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) вживає невідкладні тимчасові заходи, направлені на зменшення негативних наслідків влучання БПЛА в конструкції Арки НБК.

Будівництво відбулося за кошти, які виділив Уряд Іспанії за квоти на викиди парникових газів у межах Кіотського протоколу. Тому, крім Міністра Міндовкілля Світлани Гринчук, секретаря РНБО Олександра Литвиненка та голови ДАЗВ Григорія Іщенка, участь в урочистому відкритті взяв Посол Королівства Іспанія в Україні Рікардо Лопес-Аранда.

Як зауважила Світлана Гринчук, поява станції — це успіх, який є продовженням амбітного плану з розвитку відновлюваної енергетики в зоні відчуження. А головне — «зелена» генерація в Чорнобилі — це можливість перетворити територію минулої трагедії на осередок генерації чистої енергії та сталого розвитку.

Перебуваючи на Чорнобильській АЕС,

Співпраця між ЧАЕС та Фондом чистого майбутнього (CFF) триває

23 квітня відбулася нарада, під час якої було обговорено результати майже десятирічного співробітництва між Фондом та станцією та напрацьовано перспективні напрямки розвитку цієї співпраці.

Виконувач обов'язків генерального директора Сергій Мартинов подякував представникам Фонду за постійну допомогу, спрямовану на природне зменшення поголів'я собак на промислового майданчику станції і підкреслив, що, хоча цей напрямок співпраці є найбільш помітним, допомога іноземних друзів спрямовується на значно більший обсяг проблем, які доводиться вирішувати персоналу ЧАЕС щодня.

Серед напрямів допомоги фонду — покращення рівня побутових умов персоналу, який працює у вахтовий спосіб на майданчику станції, постачання певного обладнання для військових, котрі забезпечують охорону ЧАЕС, моніторингові прилади, які призначені для раннього виявлення лісових пожеж, медичних засобів та ліків тощо.

Важливий, хоча й не надто афішований напрям допомоги Фонду — підтримка дітей, які потребують допомоги, піклування та/або лікування. Як зазначила інженер з охорони праці відділу відомчого нагляду ЧАЕС Вікторія Безнощенко, станом на квітень 2025 року благодійники CFF надали адресну допомогу вже більше ніж 200 дітям.

В поточній програмі візиту CFF, окрім наради з керівництвом та працівниками ЧАЕС, — зустрічі із родинами, які потребують благодійної допомоги, військовослужбовцями НГУ, з людьми, які вже отримали адресну допомогу від фонду.

«Наша допомога, — підкреслив один з фундаторів Фонду чистого майбутнього Ерік Камберіан — це те, що робиться від чистого серця, не за подяку. Ми просто хочемо допомогти там, де

можемо це зробити».

Довідково. «Фонд чистого майбутнього» започаткували Лукас Хіксон і Ерік Камберіан, які відвідували Чорнобильську АЕС протягом п'яти років, з 2010 по 2015-й, у рамках програми «RAD-ER» для професіоналів, розроблену Карлом Віллісом і Науковою установою Вілліса.

Після завершення цієї програми та повернення до США Лукас Хіксон і Ерік Камберіан провели численні консультації з багатьма організаціями та університетами у Сполучених Штатах, зокрема, з Університетом Південної Кароліни, Вустерським політехнічним інститутом, благодійним фондом США-Україна і експертами з усього світу.

З 2016-го CFF успішно співпрацює з ЧАЕС. Фонд зацікавлений у координації програм сприяння створенню спільного робочого середовища, пов'язаного з Чорнобильською АЕС, з метою обміну досвідом і знаннями між українськими та міжнародними фахівцями.

Фонд зосереджений на програмах, які безпосередньо впливають на працівників і ветеранів ЧАЕС.

CFF орієнтований на підвищення рівня інформованості та забезпечення міжнародної підтримки громадам, які постраждали від виробничих аварій і від довгострокової ліквідаційної діяльності. У довгостроковій перспективі фонд акцентує увагу на «Чорнобильській громаді».

На початку діяльності CFF було визначено низку проектів, у яких збирався брати участь Фонд:

— розробка програми для вирішення проблеми з безпритульними собаками на майданчику Чорнобильської АЕС, у місті Чорнобилі та місті Славутичі;

— надання підтримки ветеранам ЧАЕС шляхом придбання медичного обладнання та витратних матеріалів для славутицької лікарні;

— розробка нових програм партнерства з ЧАЕС шляхом агітації американських і європейських організацій та університетів для підвищення інформованості ветеранів і працівників станції.

Після початку повномасштабного вторгнення російських військ в Україну CFF започаткував й низку проектів, спрямованих на допомогу родинам й особливо дітям, котрі потребують допомоги в цей час.

Ніколи знову. Ніколи? Знову...

Субота. 26 квітня. Квітнева ніч з легким дощем. Сумні й урочисті вірші з радіогазети. Спомин за загиблими в пеклі квітневої ночі 39 років тому...

...З іншого боку площі — інший меморіал: легенькі металево-пластикові конструкції з портретами славутичан, загиблих у російсько-українській війні. Звуки сирени, що зазвичай лунають у нічній тиші під час традиційного дійства Ночі Пам'яті, вже давно не асоціюються з виєм пожежних машин в Чорнобилі — тому, що кожен з нас за останні роки звик до сигналів повітряної тривоги.

Тут, на центральній площі Славутича, стоячи поміж двох меморіалів, відчуття моменту особливо гостре. Вдивляючись в очі загиблих — і тих, хто загинув 39 років тому, і тих, кого забрала російська агресія, раптом усвідомлюєш, що й тих, й інших вбила брехня. Традиційна радянська брехня, успадкована російською федерацією від радянського союзу.

Здавалося б, пройшло майже чотири десятиріччя, змінилися соціальні відносини, політичний устрій, громадські наративи — проте, старі пропагандистські кліше знову й знову задіяні у російському медійно-суспільному просторі та, як це не дивно, діють безвідмовно.

Спробуємо порівняти деякі пропагандистські прийоми, які застосовувалися срср для приховування наслідків аварії на ЧАЕС та виправдовування російської агресії проти України.

1. Заперечення

срср у перші доби наполегливо заперечував сам факт аварії — подібним чином поводитися російська федерація на початку повномасштабного вторгнення в Україну у лютому 2022-го.

срср: кілька днів заперечувалася сама подія катастрофи на ЧАЕС.

російська федерація: у перші години та дні вторгнення російські офіційні

особи заперечували сам факт повномасштабної агресії, називаючи її «спецоперацією», а не війною.

Приховування аварії на ЧАЕС, власне, було абсолютно безглуздою ідеєю: вже за пів доби датчикова апаратура Швеції та Норвегії зафіксувала показники, які однозначно вказували на те, що сталася аварія з виходом радіоактивних матеріалів та речовин у навколишнє середовище.

Цікаво, що у відповідь на запит дипломатичними каналами, що надійшов від Швеції, радянський союз повідомив, що аварій на ядерних реакторах на території срср немає. Це відбулося 27 квітня 1986 року. В Чорнобилі вже добу працювала урядова комісія під головуванням Бориса Щербіні. Вже було зрозуміло, що зруйновано усі бар'єри захисту. Вже були перші постраждалі, і стан їх був досить важким і чітко вписувався у картину гострої променевої хвороби. Вже було ухвалено рішення щодо евакуації Прип'яті. Вже підтягувалися на прип'ятські вулиці та подвір'я 1200 автобусів, терміново мобілізовані з автопідприємств Київщини, Чернігівщини, Сумщини, Полтавщини, Житомирщини.

Інформація про це вже просочилася у західні медіа — поки що у якості припущення, а срср вважав, що нахабна брехня допоможе приховати правду.

Звісно, спроба виявилася геть невдахою. У ніч на 28 квітня 1986 року розвідувальний супутник США зафіксував подію на майданчику ЧАЕС. радянський союз визнав наявність проблеми лише тоді, коли скандинавські країни попередили, що наступні запити щодо аварії на ЧАЕС будуть спрямовані радянському уряду вже через МАГАТЕ.

Що стосується російсько-української війни, то брехня російського керівництва щодо подій лютого-березня 2022 року достатньо свіжа в пам'яті, щоб потребувати детальних нагадувань.

«Союзницькі війська не збираються перетинати український кордон», «Концентрація російських та білоруських військ на південних територіях пов'язана виключно із навчаннями», «У нас СВО, а не війна», «Українці на нас чекають, ми повинні їх звільнити», «Українці зустрічають російські війська з квітами» і таке інше.

2. «Ситуація під контролем»

Про те, як радянський союз намагався знизити рівень небезпеки від аварії на 4 енергоблоці ЧАЕС, написано тисячі публіцистичних матеріалів, наукових статей, монографій, збережено безліч документів.

Офіційні повідомлення про аварію вперше були опубліковані 28 квітня, через дві з половиною доби після аварії.

Повідомлення надрукували десь поміж прогнозу погоди та спортивного дайджесту. В повідомленнях брехнею було все — те, що ситуація під контролем, і те, що небезпеки для населення немає.

Водночас радянська система задіяла усі можливі засоби, щоб створити у населення уражених територій відчуття, що насправді чорнобильська проблема якщо й існує, то сильно перебільшена.

На першотравневі свята вперше було виведено учнів початкових класів: діти мали стояти з квітами вздовж дороги, по якій рухалися колони демонстрантів. Напередодні урочистостей протягом трьох днів дітлахів примусово виводили на репетиції. В Чернігові, від якого до Чорнобиля усього 78 кілометрів, першотравневі «стояння» діти «відпрацьовували» декілька разів. Малеча непритомніла під спекотним квітневим сонцем.

Аналогічні «заходи», за свідченнями числених свідків, проходили в Іванкові, Бородянці, Ірпіні, Макарові. Через ці населені пункти йшов транспорт, який рухався у забруднену зону й у зворотньому

напрямку.

Першотравнева демонстрація, велогонка миру, що пройшли в українській столиці на початку травня 1986-го, не справили потрібного пропагандистського впливу, але вперше показали українцям, як бреше радянська влада, коли

їй це вигідно.

І вперше стало наочно, що ця брехня стосується усіх.

Щось подібне будь-який читач бачив й продовжує бачити у ЗМІ — особливо на початку повномасштабного вторгнення.

російській влада та ЗМІ з 2022 року повторюють, що «спецоперація йде за планом», незважаючи на провали, необхідність провести мобілізацію, оскільки вже у перші тижні вторгнення регулярними українськими військами та добровольчими формуваннями, зокрема місцевими ТрО, російська армія втратила таку кількість живої сили та техніки, що була змушена відступити з території Чернігівщини та Київщини на землі білорусі.

Після втечі росіян з території Харківщини та Херсонщини російська влада, продовжуючи хоріві співи з екранів ТВ про «потерь нет», оголосила мобілізацію, яка не завершена й сьогодні, майже три роки поспіль.

(Далі буде)

НОВИНИ ЧАЕС

Офіційне видання
ДСП «Чорнобильська АЕС»

Відповідальний за випуск: Тетяна Грива

Над номером працювали: Майя Руденко,
Віталій Медвідь, Денис Ланько

Зворотній зв'язок:

m.rudenko@chnpp.gov.ua

+380 4593 441 50

Ukraine
NOW ua

Видання засновано у 1995 році. Видається на виконання ст. 10. «Права громадян та їхніх об'єднань на одержання інформації у сфері використання ядерної енергії та радіаційної безпеки» Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» та на підставі ч.3 ст. 15 Закону України «Про медіа».